

Collegial-Tidende

for

Danmark og Norge.

Med Kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 12. Den 20 Marts 1802.

Trykt i Kjøbenhavn hos Director Johan Frederik Schult.

Undertegnede ere Redaktører, Forlæggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen.

Peter Johan Monrad.

Justitsraad og Deputeret i det
danske Cancellie.

Justitsraad og Departements
Chef i det danske Cancellie.

Foranstaltning.

Det er af Collegial-Tidenden til sin Tid og ellers be-
kjendt, at Hs. Majestæt ved Befaling, af 5 April s.
A., nedsatte en Commission, som nøiagtigen skulde un-
dersøge Antallet og Tilstanden af de Dvæstede samt efter-
ladte Enker og Børn fra 2 April; modtage de Bidrag,
som til deres Understøttelse maatte indkomme; efter bed-
ste Skjønsmhed afhjælpe de Dvæstedes og deres Fami-
liers nu værende Trang, og overlægge samt gjøre For-
slag om deres Færd for Fremtiden, og endeligt om det
Hele at gjøre i sin Tid Indberetning og Forslag til Hs.
Majestæt igjennem Cancelliet. Commissionen har, un-
der

den 5 Februar d. A., indsendt sin Indberetning og deri
deels foredraget deels foreslaaet følgende.

I Commissionens Samlinger, som efter dens første Bekjendtgjørelse holdtes fra 6 April indtil 16 Marts dagligen og fra den Tid til nu 2 Gange om Ugen, har den imodtaget de indsendte eller afleverede Bidrag, talet med de Qvæstede, Enker og andre Efterladte, som have indstillet sig, og af dem selv erholdt Underretning om deres Forsatning, hver for sig; indsamlet Anmeldelser og Andragender fra andre, hvem noget om de paagjældende Personer maatte være bekjendt; antegnet enhver, som kunde qualificere sig til Understøttelse og over dem alle forfattet nøiagtige Mandtalsprotocoller; ligesom den ogsaa i den Tid har givet og ved betroede Mænd ladet give de Understøttelser, som sandtes fornødne for det første. Disse interim's Understøttelser ere givne deels til Ophold for Qvæstede, Enker o. a. s., deels til Bedrøvelse for en Tid for dem, som vare udgangne fra Sygeleiet, deels til Hjælp for dem, som for en Tid ei kunde fortjene det forhen Sædvanlige, deels som Gave for een Gang til dem, som ei qualificerede sig til aarlig Pension. Disse Understøttelsers Sum formodes at ville, naar Regningerne fra Provindsstederne alle ere indløbne, udgjøre for den Tid fra 2 April til ult. Decbr. f. A. omtrent 20,000 Rdlr.

Commissionen har ei endnu kunnet slutte sit Regnskab

Kab for det forløbne Aar, fordi den endnu ei har erhøvet de fornødne Bilag, og fordi den endnu savner adskillige andre nødvendige Underretninger; ei heller kan den endnu opgive enten Nettosummen af Nationens Bidrag eller Nettoantallet i enhver Klasse af de til vedvarende Hjælp kvalificerede, eftersom der endnu indløbe ikke ubetydelige Bidrag fra langt bortliggende Steder, og eftersom der om adskillige Qvæstede endnu ei kan fjønnes, om de komme til at henhøre til haardt eller mindre haardt Qvæstede, til dem som faae noget for eengang eller som bør have aarligen for Livstid m. v. Den har imidlertid troet, at den ikke længere burde derefter udsætte dens Indberetning om Sagen, saameget mindre som den forudseer, at Planen i alt det Væsentlige kan formes og det Tilbagestaaende lempeligen ordnes til samme, efterat den er lagt og medens den udføres.

De Hovedpuncter, som Commissionens Indberetning hæfter sig til, ere: 1.) De indkomne eller forventende Bidrag. 2.) De Personer, som kvalificeres til vedvarende Understøttelse. 3.) Grundsætningerne og Hovedreglerne for Understøttelsesplanen. 4.) Pengesummernes Fordeling til at udrede Understøttelserne.

1. Om Bidragene.

Commissionen har under denne Punct fremlagt a.) en summarisk Extract af dens Dagbog over de indkomne

komne Bidrag, og b.) en Fortegnelse over de Summet eller aarlige Pensioner, som Admiralitetscollegiet, i Anledning af Søe-Krigsartikelsbrevets 935 §, har tilstået Haardt Qvæstede. Af det første Bilag erfares:

- a) at den samlede Sum af samtlige indkomne goddædige Bidrag udgjør til den 31te Januar 1802 ialt
- 228,987 Rdlr. 23½ Sk.

hvortil endnu kommer i aarlige

Bidrag fra Adskillige . . . 237 Rdlr.

- b.) at Bidragene i Almindelighed ere givne, uden særdeles Bestemmelse, til Qvæstede og Esterladte fra 2 April. Kun nogle faa have særdeles Bestemmelse til Hjælp til Børns Opdragelse; blandt hvilke Etatsraad de Conincks Gave af 10,000 Rdlr., hvortil er lagt 2,000 Rdlr. af Etatsraadens Broder Jean de Coninck, er den betydeligste, som af privat Mand er givet;

- c.) at af Selskaber udmærker sig Grosserer-Societetet i Kjøbenhavn, hvis samlede Bidrag udgjør 11,190 Rdlr., foruden hvad enkelte Medlemmer af samme have indsendt eller subskriberet;

- d.) at en stor Deel af de Gaver, som udenlands fra ere indsendte, ere sammenskudte af danske, norske og holstenske Skippere og Skibssjolk, som, endskjøndt de paa fremmede Steder laae under Embargo, dog have betænkt deres stridende Landsmænd og disses Esterladte;

e.) at

e.) at Beløbet af de Indsamlinger, som ere stæete i de danske og nogle af de schlesvigke Kjøbsteder, i Anledning af de Concerter, som Skuespiller Hr. Knudsen i disse Steder har givet med Høitideligheder, som havde Hensyn paa 2 April, udgjør til 31 Jan. d. A. 14.702 Rdlr. 69½ Sk.

Hvad det andet Bilag eller de af Admiralitets-Collegiet tilstaaede Gaver eller aarlige Pensioner angaaer, da tilfiger Søekrigsartikelsbrevets 935 §. Enhver, som i kongelig Tjeneste i Krigstid lemlæstes, foruden fri Cuur og hans Besoldning, medens han cureres, end videre en Gave, een Gang for alle, eller, i dens Sted, en aarlig Pension eller anden Understøtning.

I Brevverling imellem det Kongel. Admiralitets-Collegium og Commissionen, har Collegiet fundet det rigtigst, at alle Bidrag, saavel frivillige som andre, saameget mueligt samledes til eet under Commissionens Bestyrelse, og tilfagt, at ville til Commissionen anvise alle derfra bestemmende Douceurer, og tillige tage saadanne Skader, som med de i fornævnte §. af Søekrigsartikelsbrevet kunne lignedes, i Betragtning til Douceurs Bestemmelse eller Pension. Commissionen har anseet det for en behagelig Pligt at overtage disse Gavers og Pensioners Udbetaling i Forening med de Tillæg, som til Bedkommendes desto flækkeligere Understøttelse fra den kunde gives, og Admiralitetet har derefter anvist til

til Commissionen enhver Gave, som nogen Nvæstet derfra er tiltjendt, ligesom ogsaa de aarlige Pensioner, som Collegiet har bestemt, naar Douceur ei har kunnet tilstaaes, men nogen Understøttelse fra Collegiet dog er funden billig og passende. Beløbet af de fra Admiralitetet til 31 Jan. d. N. anviste og af Commissionen modtagne Douceurer udgjør

	19,600 Rd.
og Summen af de aarlige Pensioner	1,240 —

For at gjøre de indkomne Summer strax frugtbringende, har Commissionen erhholdet Tilladelse til i Finantscollegiet at indbetale bemældte Summer, ligesom de indløb, mod 4 Proc. Rente fra den Tid Summerne indbetaltes og Obligation med 3 Maaneders Opsigelse. Ligeledes har Commissionen taget nogen Deel i det under 26 Oct. f. N. aabnede kongelige Laan, hvis Renter betales i Species.

Saaledes udgjøre samtlige til Commissionen indkomne Capitaler og forsikrede aarlige Tilskud:

A. Indkomne Capitaler:

a. Fra Admiralitets-Collegiet	19,600 Rd.
b. Frivillige Bidrag	228,987 — 23½ B.
c. Indvundne Renter til 11 Dec. f. N.	3,847 — 42½ —
Salt	252,434 Rd. 66 B.

B. Aarlige Tilskud:

a. Pensioner fra Admiralitetet	1,248 Rd.
b. Aarlige Tilskud fra Adskillige	237 —
Salt	1,485 Rd.

Hvorved bemærkes, at endnu Noget kan ventes baade i Capital og aarligt, deels fra Admiraliteret for de Qværstede, om hvis Qværstning endnu ei kan have de Beviser, som fordres, deels fra Private, hvis Bidrag endnu ei ere indkomne.

Af Capitaler staaer frugbringende i den kongelige Kasse ved Finantscollegiet mod Obligation 200,000 Rd.
i det nye Species Laan d. E. 30,000 —
hertil rentebærende Obligationer givne

i Bidrag 1,000 —

Jalt frugtbringende 231,000 Rd.

Det øvrige af Capital-Beløbet er deels staaende paa Folio i Banken, deels udbetalt til forfaldne Understøttelser, deels udestaaende i Forskud til løbende Understøttelser.

II. Personerne som understøttes.

Efter at Enhver, som havde mældt sig hos Commissionen, eller hos den var bleven anmeldet til at erholde Understøttelse, var bleven antegnet i en dertil indrettet Protocol, for at det derefter kunde undersøges, om de og virkeligen henhørte til dem, som Understøttelse kunde tilkomme, havde Commissionen ved disse Anmeldelser faaet 730 Protocolnummere. Men af disse ere 206 bortfaldne, deels fordi endeel af de strax savnede Mænd, Fædre og Sønner derefter kom tilstede især fra det engelske Fangenskab, deels fordi mange af de Saa-

rede

rede nogen Tid efter kunde med den fornødne Arbeidsforlighed indgaae i deres forrige Næring og Haandtering: Nogle, som vare antegnede, døde kort efter, og nogle af Enkerne bleve igjen gift.

De tilbageværende 524 Nummere indbefatte, saavidt Commissionen endnu er underrettet:

Qvæstede	"	"	"	"	"	205 Pers.
Enker	"	"	"	"	"	161 —
Børn under 16 Aar	"	"	"	"	"	223 —
hvoraf 7 ere baade fader- og moderløse.						
Forældre, som sige at have havt Understøttelse af faldne Børn	"	"	"	"	"	139 —
Forlovede, som sige at have mistet deres tilkommende Brudgomme	"	"	"	"	"	12 —
Ialt						740 Pers.

Al disse ansees som med Bished kvalificerede til Understøttelse: a.) alle Enker og Børn af de Fædre, som faldt i Slaget eller siden ere døde af deres Saar. b.) De Qvæstede, om hvilke det er afgjort, at de ved Qvæstningen have tabt deres Arbeidsforlighed enten ganske eller tildeels, og hvilke ialt ere 146. Om de øvrige Qvæstede, i Antal 59, er det endnu ei med antagelige Beviser godtgjort, hvorvidt deres Skade er vedvarende, og i saa Fald, i hvilken Grad deres Arbeidsforlighed kan ansees for at være tabt. Dog formodes de fleste at ville qualificeres til Understøttelse, dog den største Deel til mindre Pensioner.

Des.

Desuden have ogsaa mædt sig eller ere anmaakte til at tage Deel i de Understøttelser, som fra Commissionen gives, nogle andre, skjøndt de ei henhøre til de Dvæstede eller fra 2 April Efterladte:

- a. Bombarderen Ole Gindsen, som den 30 Marts erholdt paa Batterierne paa Cronborg en Broksskade, da han med megen Anstrængelse arbejdede ved Kanonernes Retning.
- b. Enken efter Grenaderen Skovsunde, som paa sin Post, i det han betjente en Kanon paa Cronborg Fæstning d. 30 Marts, blev dræbt af en fjendtlig Bombe.
- c. Et Barn efter en Musketeer, som faldt i Fregatten Freyas Action med Englænderne, og 2 Matroser, som i samme Action bleve saarede, og af hvilke den ene er bleven Krøbling og den anden, som har mistet nogle af Tæerne paa den ene Fod, derved er bleven sat ud af Stand til som Matros at forrette sin Tjeneste tilveirs. Ved den fra England indsendte Subskription er blevet erindret om de efter denne Action Dvæstede eller Faldnes Efterladte, til Deeltagelse i Indsamlingen.

Disse har Commissionen indstillet til Hs. Majestæt at maatte ansees som henhørende til lige vedvarende Understøttelse, som de efter 2 April Saarede og Efterladte, forsaavidt de findes med dem lige kvalificerede;

de Første, fordi der ere samme Grunde for dem, som for de Nvæstede og Efterladte fra 2 April; de Sidste, fordi om dem er erindret ved Indsendelsen af de fra de danske i England indsendte Bidrag. (Fortsættelsen følger.)

Blandede Efterretninger.

Det medicinske Facultet i Kiel har, ifølge Hs. Majestæts Befaling til samme om en Bekjendgjørelses Udstedelse i Hertugdømmene, Vaccinationen angaaende*), udstedet en Circulaire til samtlige Landphysici i Hertugdømmene af følgende Indhold.

P M.

Deres Velb. vil af Bilaget see den os, efter Hs. Majestæts Befaling, igjennem det tydske Cancellie, overdragne Commission. Vi ere overbeviste om, at saavel Embedsiver som Attraac at medvirke til det almindelige Bedste vil bestemme Deres Velb. til at vorde os behjælpelig til Hs. Majestæts Hensigters Fremme. Vi haabe derfor med Tillid vort Ønskes Opfyldelse, naar vi bede Deres Velb. saasnart muligt at meddele os Deres Jagttagelser over det med Navnet Koekopper benævnte Exanthem.

Det vilde være os meget kjær, om Deres Velb. af Deres egne Jagttagelser om Koekoppernes forskjellige Slags kunde bidrage noget til deres Diagnostik. Skulde De selv have anstillet Inoculations-Forsøg, saa udbede

vi

*) See Collegial-Tidenden for 1802. Side 13.

vi os om Udsalget af samme Efterretninger med Hensyn paa den derved iagttagne Methode; om Stedet og Tiden, hvorfra og naar Materien er tagen, især ogsaa sammens Farve og Consistents; paa de Inoculeredes Constitution som ogsaa Aarstiden, og de ellers gangbare Sygdomme, den ved Inoculationen foraarsagede Sygdoms nøiagtige Løb, og den muelige Indflydelse paa den Inoculeredes Sundhed. Det vilde derhos være saare vigtigt, naar Deres Velb. vilde tilføie det, som de af egen Erfaring kunde bestemme for eller imod den Paastand, at Roekopperne for stedsse eller i det mindste for nogen Tid forebyggede Smitten af de sædvanlige. Ogsaa vilde Bemærkninger være vigtige over det Spørgsmaal: hvorlænge kan Roekoppematerien holde sig til behørig og bestemt Smitte, og hvorledes holder den sig bedst frisk? Men, da Roekopperne alt længe have været bekjendte i vore Hertugdømme, og den Idee, at de betrygge mod Smitte af de sande, hos vor Landalmue allerede er gammel, saa kan det ei slaae feil, at jo hist og her nyttige Bidrag vilde af Ikkelæger være at erholde til dette Exanthems Historie og nærmere Kundskab om samme. Vi tilføie derfor endnu det Ønske, at Deres Velb. vilde saavel i Deres Physicat som i de tilgrændsende Kongl. Amter og adelige Godser søge at erholde Kundskab over følgende Spørgsmaal:

Hvorlænge har man der beviisligen kjendt Roefop-
perne? Hvilke

Hvilke forskjellige Slags ere der bekjendte?

Hvorledes pjaalnes de fra hverandre i Farve og andre Kjendetegn?

Hvilken Indflydelse tilskrives man dem paa Hornkvæget og maaſkee ogsaa paa andre Dyr?

Hvilke Beviser lade sig med nogen Vished uddrage af denne Egns Efterretninger, at Kæfopperne betrygge mod de sande?

Har man der bemærket nogen ſædelig Indflydelse af Kæfopperne paa det menneſkelige Legeme?

Hvilken Indflydelse have Kæfopperne, iſær paa Malkepigernes, naar de alt have havt de sande?

Man forſikkrer os, at der paa flere Steder i Hertugdømmene ere landlige Familier, i hvilke enten den virkelige Inoculation af Kæfopperne, eller deres ſøgte Smitte ved Kærnes Malkning, allerede i flere Menneſkealder er drevet tilbeels ſom en Hemmelighed, for at beſkytte ſig mod de sande Kopper. Findes der ogsaa i deres Egn Beviser for dette Sagn?

Findes der noget ſikkert Beviis for, at andre Menneſter ere blevne ſmittede af Menneſter, ſom havde Kæfopperne?

Kan Sygdommen igjen ved ſaadanne Menneſter overføres paa Kær?

Tog man ved Inoculationen altid Materien af Kær, eller ogsaa af inoculerede Menneſter, og var Virkningen altid den ſamme?

Sin

Findes ogsaa hos vor Lædelmud den Idee, at
Køkkoppernes Oprindelse er at søge i Hestenes Muf?

Angaaende dette og hvad Deres Velb. ellers maatte
finde værd at bemærke i denne Materie, see vi med
Længsel deres Efterretninger i Møde, og bede Deres
Velb. tillige at udstede en lignende Opfordring til de Læ-
ger og Chirurger, som maatte befinde sig i deres District.

Den 12 Marts er Professor Moldenhawer, paa
Grund af hans forøgede Forretninger, som Director
ved det pædagogiske Seminarium, dispenseret fra at be-
vaane de homiletiske og catechetiske Prøver, som Censor.

Den 12 Marts er Capitain Lassen udnævnt til
Chef for Fregatten Rota.

Den 17 Marts d. A. er Statsminister og Præ-
sident i det tyske Cancellie, Hr. Geheimeraad Grev E.
F. Reventlow, efter Ansøgning. i Naade entlediget fra
Tilsynet med Kunstskammeret, hvilket Tilsyn igjen er over-
draget Overhofmarschal Hr. A. W. Hauch.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 5 Marts er
Exam. Juris M. Overgaard forundt Bevilling som Pro-
curator for alle Over- og Underretter i Nørre-Jylland.
Den 19de er Krigsraad og Bureau-Chef ved Generall-
tets- og Commissariats-Collegiet, U. J. Glærsen, be-
f. f.

beskikket til virkelig Justitsraad; Cand. Juris E. J. Møller, efter aflagt Prøve, beskikket til Secretair ved Protocollen i Høiesteret; Assessor i Deconomies og Commerce-Collegiet, E. G. Rafn, til Secretair i den angaaende Oprettelsen af et Museum for Naturvidenskaberne anordnede Commission, udi afgangne Professor Abildgaards Sted; L. Leth, efter Ansøgning, i Naade og med Pension entlediget fra hans Embed som Passkriver i Kiøbenhavn; Personel-Capellan B. Sidentius confirmeret til Capellan pro Persona for Sørsløv Menighed i Fyen.

Under det tydske Cancellie: Den 12 Marts er Auditeur og Herredsskriver i Hadersleb Herred, E. Lassen, beskikket til Herredsfoged, og Krigsraad samt Auditeur, M. E. Møller i Glückstadt, i hans Sted til Herredsskriver i bemældte Herred; Landskriveren i Bilsfermarck, under Steinburg Amt, P. D. Eckmann, udnævnt til Actuarius i Landskabet Norder-Ditmarsken; Præsten i Nordmarsch, under Husum Amt, A. Matthiesen, confirmeret som valgt Diaconus i Loit under Apenrade Amt; Diaconus ved Altstädter Marie Kirke, i Rendsborg, H. Steen, ligeledes som valgt Archi-Diaconus sammesteds.

Under Generalitetet: Den 12 Marts er, ved det danske Livregiment, Sec. Lieutenant D. E. v. Welsdingh beskikket til Prem. Lieutenant, og characteriseret

Sec.

Sec. Lieutenant E. P. E. v. Welbingsh til virkelig Sec. Lieutenant. Ved det 1ste trondhjemske Infanterie-Regiment: Sec. Lieutenant v. Wolff til Prem. Lieutenant; Fændrik v. Hiorth til Sec. Lieutenant, og Fændrik à la suite v. Coldevin til virkelig Fændrik, samt denne og hans Formand, Fændrik v. Wierring, derhos denaaded med Sec. Lieutenants Character; den ved det 1ste jyd. Inf. Regiment staaende Sec. Lieutenant v. Harder forundt Afstæed med Pension.

Under Admiralitetet: Den 5 Marts er Sergeant E. E. Børresen beskikket til Commandoftrøer ved Holmen.

Under Rentekammeret: Den 10 Marts er Guldmægtigen i det norske Secretariats- og Revisions-Contoir under General-Postamtet, A. Strand, udnævnt til Foged for Finmarkens Fogderie; Overberg- amts- Assessor Esmarck antaget til at være tillige ordentlig Lector i Mineralogien og Physiken, samt Inspector ved det norske Bergseminarium paa Kongsberg; Etatsraad Lassen, efter Ansøgning, i Naade og med Pension entlediget fra hans Embed som Reitvogt i Hadersleb Herred. Samme Dato ere Amtsforvalterne Hjort og Lorentzen, Auditeur og Herredsfoged Langreuter, samt Secretair og Reitvogt Rübner, beskikkede til Medlemmer af den Haderslebske Lignings-Commission; Secretair og Reitvogt Rübner til Reitvogt i Hadersleb

leb Herred, samt Auditeur og Herredsfoged Langreuter til Rietvogt i Thysstrup Herred, begge interimistisk. Amtsforvalterne Hjort og Lorentzen udnævnte til virkelige Kammerraader. Den 17 Marts er Kammerherre, Overforstmeister og Hofsjægermeister v. Warnstedt, efter Ansøgning, i Naade og med Pension entlediget fra sit Embed som Jægermeister i det 2det Holstenske Distrikt; Kammerherre v. Brockdorf ligeledes, efter Ansøgning, i Naade og med Pension entlediget fra sit Embed som Amtmand over Kiels, Bordsesholms og Cronshagens Amt; Secondlieutenant à la suite ved det jydke Regiment lette Dragoner, C. Pente, Baron af Adeler, udnævnt til Kammerjunker; Skovrideren ved Corse-litze Godsers Skove paa Falster, D. Ramløse, fra næstkommende 1 Mai, antaget til Skovrider ved Sorøe Academies 2det Forstdistrict.

Under Oekonomie- og Commerce-Collegium: Den 9 Marts er den overordentlige Gesandt ved det neapolitaniske Hof, Hr. Kammerherre Schubart, udnævnt til General-Intendant over de danske Handels-Anliggender i Italien.

Under General-Toldkammeret: Den 3 Marts er J. B. N. Høst, ved den øresundiske Toldkasse, forundt Prædicat af kongelig Fuldmægtig. Den 17de er Amtsforvalteren i Sønderburg, Kammer-Assessor F. C. Lüders beskikket tillige til Toldforvalter sammesteds.